

FØROYAR Í DAG

Ritstjórar: W. Heinesen og Heðin Brú

Eru Føroyar láturverdar?

«Dimmalætting» umtalaði fyrri nakað síðani eina grein, har ein skemtingásamur útlendingur eftir besta førumuni stuttleikaði sær yvir tað, vit rópa føroyskan politikk. Einhver hugsandi føroyingur má viðganga, at hesin maðurin í grundini hevði rætt í tí, hann segði. Greinin var ikki bein í eitt og alt, men hon gav tó innast inni eina sanna mynd av teimum politisku víðurskiptunum her heima. Tað er ringt at nýðast at viðganga tað, men so langt er tað nú komið við okkum, at vit eru vorðin láturlig í utlendinga eygum, og at vit mugu ásanna, at vit fyrri ein part hava tað uppi-borið.

I gomlum døgum hevði eingin útlendingur farið at gjørt teiti burtúr okkum. Allar eldri frá segnir um Føroya fólks liv eru fullar av vírding fyrri tí føroyska fólkinum. Soleiðis er tað tianverri ikki longur.

Um aldamótid segði Rasmus Effersee í sinari kendu yrking um vestanvandin hesi álvarsomu orð: Lat vesturætt ta skjútsond vera, sum altíð meg kann minna á, at Føroyum eg ei skomm skal gera, men tær í æru halda má.

Hetta: at halda fosturlandið í æru, tað hava alt ov fá av okkum lagt seg eftir. Vit hava gjøgnum okkara politiska liv og gjøgnum okkara bløð gjørt okkum sjálv til eitt láturligt fólk politiskt sæð.

Allur heimurin er í dag merktur av krigssins djúpa álvara. Tá ið bardagurin einaferð heldur upp, verður hetta álvara framvegis í langa tíð at hvíla á. Tann tíð, vit liva í, hevur avlagd alt. I øllum londum siggja vit tað sama lyndi til at leggja teir gomlu forðómarnar burtur, og taka alt upp til tryggja umhugsan. Hetta ser-

merkir tað politiska lívið sum eisini tað mentunarlaga og tað samfelagsliga. Tær gomlu gøturnar verða ikki tráddar longur: tað er umráð í øllum.

Men soleiðis er tað ikki her hjá okkum. Her er alsamt alt sum áður. Ikki soleiðis at fata, kortini, at vit ikki eru framfarin á ymskum umráðum, bæði praktisk og siðmenningarlígt — ja, framtígið hevur á summum umráðum verið stórvægis. Men tann politiska myndin frá 1906 er at kalla ikki broytt. Vit hava alsamt samband og sjálvstýri. Hesi gomlu orðini eru longu langt síðani vorðin meningsleys. Tað, vit ynskja og stunda eftir, er ein skilagóð skipan fyrri okkara framtíð, ein skipan, har tað fjóðskaparliga, tað figgarliga, tað mentunarlaga, tað samfelagsliga kemur uppi. Og nógvir føroyingar — ivaleyst tann størsti parturin bæði av sambandsfólki og sjálvstýrisfólki — vita hetta eisini. Men tó kemur eingin broyting. Tveir okkara størstu politiska flokkar umboða alsamt trongskygt samband og trongskygt sjálvstýri.

Sambandið umboðar í føroyskum politikki enn tann dag í dag ta stíðnastu og beiskastu konservatismu. Tað hevur enn ikki havt megi til at seta annað á sína stevnuskrá enn hetta: best man vera sum er. Nú leitar «Dimmalætting» eftir einum fiski, sum skuldi verið deyður fyrri 80 milliónum árum síðani; hon skuldi betri leitað eftir tí partapolitiska ærvitisfiskinum, sum skuldi verið deyður fyrri eini 40 árum síðani.

Líkaleiðis er tað víð tí flokki, ið verður róptur «radikalt sjálvstýri», «fólka flokkurin». Heldur ikki hann umboðar ein feril av nøkrum uppbygging, men harimóti ein heilan hóp av afturgongu.

Hann hevur at kalla ikki bjargað einum dusti av tí anda, ið upprunaliga var í føroyskari sjálvstýrisræslu. Andslivi tykist hann yvirhevur ikki at miða imóti — útyvir at «Dagblaðið» nú og tá kemur við einari tryggari føðilandsyrking, so turgeld, at sjálvt rossini mugu tára. Fólka flokkurin hevur harimóti bjargað øllum tí leysa, óbyggna, reypingarsama, sum sjálvstýrisræslan dró uppi í sær. Flokksins politikarar hava stór orð á munni um loysing, fullveldi, i stórpolitisk mát; men eingin av teimum hevur enn verið førur fyrri at siga nakað skilagott um hvussuleiðis eitt slíkt fullveldi skal skiljast. Teirra politikur hvílar eina mest á stórum lyftum og fægum orðum. — Tað vildi verið býttligt av okkum at nokta, at tað eisini uppi í fólka flokkinum eru vitir menn, frammiur dugnamenn og góðir føroyingar. Men frá hesum munnum hoyrist lítið og einki. Tað tykist mestsum vera av gáloysni, teir hava valt at lata seg umboða av hesum amfibiumum av privat-interessum, reypi og seguligum vagreyti. Fólka flokkurin er ein høguslokkur, særur fyrri alt sum eitur heinarað. Syndarligari og rúgvismiklari bleivtýr hevur ongatíð verið at sæð her heima.

Framburðsfelagið, sum í gamlar dagar umboðaði føroyskan framburðsanda og føroyska mentunarstundan, er sjunkað niður til bert at vera ein kámur skuggi av hesum høguslokkinum. I byrjanini komu teir fram við fullum hondum og vísadu fólk um at nú høvdu teir funnið tey keldu og óviviligu tøl, sum framtíðin tryggt kundi byggjast á. Hesi tøl ótu teir aftur í seg, tey sóu ongatíð dagsins ljós, og nú ivast vit ikki í, at tey ongatíð hava verið til, men at alt bert óru leys orð. Og so er slagid út í heyggi.

So eru tey smáu, marghátligu bløðini «Føru Føroyar» og «Nord-lýsið» — hesir báðir krossfiskarnir bita ikki, ein nýtur ikki at geva sær far um teir. Tað einasta, allir hesir beinloysingarnir, ið umboða samband og fullveldi i okkara døgum, orka, er at skriva, blað fyrri og blað eftir, fullt av ábyrgdaleysum mæni.

Men nú tað føroyska fólkið finnur tað seg væl við hesa støðu? Stundar tað ikki eftir at fáa nýggjar, festari, meira álitandi leiðir at ganga?

Um so er, tá er hetta tann einasti glotti í øllum. Og tí betur — tað letur til at tað føroyska fólkið í dag, langt um leingi, sær at bæði tann turgeldi sambandspolitikurinn og tann ryggleysi fullveldispolitikurinn báðir eru tveir neyðars misstrivningar, ið ikki valla uppúr rossaportið. Tað føroyska fólkið er ivaleyst so við og við farið at leiðast við alt hetta heima-politiska stakkalastásið.

Tað verður mangan havt á orði millum manna: Føroya fólk vil ikki í longdini verða hildið fyrri gjeldur av politiskum ómagaskapi. Latid okkum royna at rudda allan hendan niðurarvada smápolitiska tramaskapin burtur og læra okkum at nýta vit og skil, kanna eftir okkara evnum, okkara støðu i tíðini, eftir hvat ið vit eru mentir og hvussu langt vit røkka.

Okkara politikarar skulu vita, at føroyingar ikki vilja vera eitt láturvert fólk.

RÆTTELEIDING

I greinini «Skaldskapur og blaðskrivning» í seinastu F. i d. var komið at stancia í 6. reglu frá i neðra í fyrsta teigi: handils-yvirrættin, har skuldi staðið handils-yvirstættin.

Heimatíðindi.

Umboðsmannavalið.

Til umboðsmann í Íslandi hevur landsnevndin góðkent Hans Dalsgaard, Skálavík, og til umboðsmann í Aberdeen Ómar Skardhamar, Tórshavn.

Fiskasøla.

«Álaker» 4400 £, «H. M. Stanley» 450 £, «Gudrun Zoega» 160 £, «Vidanes» 1350 £, «Hoyvik» 2600 £.

Fiskiskapur.

I Klakksvík og Fuglafirði fiska bátarnir so væl á bankunum, at teir eru ikki mentir at fara veiduna, men megu íðuliga krekja av og kasta fisk aftur í havið.

I Vági fiska bátarnir oført, komir uppi 150 centnar.

«Vido» kom fullfermid úr Íslandi, segdi frá nógvum fiski. Hon roynir sum kunnugt við trolu. «Trotrolarnir» tyk-

ast at roynast betri enn Th. Petersen og adrir spáðu, ta ið teir feldu málið um teir to trolarnar.

I Gøtu

hava menn tikid upp aftur havnararbeið. Í fjør vart arbeitt fyrri 90.000 kr., um fjordingin.

Ein lítlan motorbát uppá 7 tons hava Gøtumenn umbygt til ein 12 tons bát, ið er lidugur at fara á sjógvn.

Nøkur bataleg eru farin frá Gøtu og nøkur bida uppá skip at sleppa til Íslands at royna út.

Úr Gøtu var væl av arbeiðsfólki í Íslandi til arbeiði. Nakrir menn komu heim aftur í heyst, meðan adrir vordu eftiri.

Um summarid vart arbeitt við bygging av ravmagnsverki, og arbeiddu teir við flakavirki (filévirki).

Arbeidslønin sigst at hava verid um 80—100 kr. um dagin.

Nakað av fólki er fari úr Gøtu aftur

til arbeiðis á landinum í Íslandi.

I Leirvík

er havnararbeiðid stedd.

Arbeidararnir hava kraft meiri lön. 225 oyru um tíman var fyrsta kravid. Hetta viði sóknastýrid ikki ganga við til. So stovnaðu arbeiðsmenninir felag, ið ásetti tímanslønina til 238 oyru.

Samráðingar eru farnar fram millum arbeiðsmannafelagid og sóknastýrid. Higarit einki úrslit.

Leirvíkingar skulu upp á Nordfjörðin at royna út við íslenskum báti uppá 20 tons.

Brimskái.

Um 7-tíðina hósmorgunin gjørdi landsyningur so miklan rehnisjög, at tveir maskinbatar, ið lógu á Eystaru vág í Havn, fóru í spenir. Annan átti Knud Lambaa, Tórshavn; hesin bátur tok botn, har hann lá, og sorladist. Tað sigst, at eigarin einans eina ferd hevur verid í

hátinum, síðan hann keypti hann. Hin bátin, ið sleit teymin, hann lá fyrri, átti ein Strandingur. Ein tridi bátur, ið lá á floti, var bjargdur í eistu stund.

Grenlandspróg.

Landsnevndin hevur samtykt at mæla tinginum til at broyta vinnulogina soleiðis, at menn kunnu taka longdina uttan at hava siglt 6 manadir sum bestimenn.

Kommunurnar í Vágoyinni

hava við landsnevndarinnar hjalp yvir-tíð bretska sjúkrabúsíð í Sandavagi.

Enn er einki avgjört um, hvat ið húsíð skal verda nýtt til.

Flestu reidarar

eru nú við at leiga skip teirra til Íslands fyrri summarid. Treytirnar eru, at mann-ingin skal vera føroysk.

Avgjört er nú.

at útskiifting skal fara fram í Vági.